

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-17768

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 2

Gorica - 9. februarja 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

NA DELO ZA KATOLIŠKI PREPOROD!

Človek ima svoj življenjski smisel in svoje poslanstvo po svoji duhovni plati, to je po svoji osebi. Prva najvažnejša osnova človekove osebnosti je razum, ki ga dviga nad vsa druga živa bitja na zemlji, druga pa svobodna volja.

O človekovi svobodi se mnogo govori. Vsi, ki jim je na tem, da bi razliko med človekom in živaljo zabrisali, jo vztrajno zanikajo. Toda filozofski nauk, imenujemo ga determinizem, ki svobodno voljo zanika, so vsi resni filozofi že davno ovrgli. To danes uči tudi razodeta vera, ki pravi, da je Stvarnik človeka najbolj odlikoval s tem, da mu je dal svobodno voljo. Ali razumemo, kaj se pravi dati človeku, ki je vsak hip od Boga popolnoma odvisen, svobodno voljo in s tem takšno neodvisnost, da lahko Boga celo zavže, med tem ko ga Bog še vedno vsak hip vzdržuje s svojo milostjo, ker bi se sicer takoj spremenil v nič, kakor hitro bi mu Bog to milost odtegnil? Ali ni to višek modrosti in vsemožnosti?

Svobodna volja je najdragocenejši dar, ki ga more Stvarnik podariti svoji stvari. Ali ni kmet bolj ponosen na svojo njivo, ki jo je kupil, kot na vse podedovano posestvo? Ali ni mladi pesnik bolj ponosen na svojo prvo pesnico kot na vse svetovno slovstvo? Bog, ki je sam sebi najvišje blaženstvo, je hotel, da bi tudi človek, ta revček, ki je ves božji dar, kar ga je, kljub vsemu imel zavest, da je s svojim svobodnim sodelovanjem s Stvarnikom sovzrok svoje sreče. Čisto podarjena in vsiljena sreča namreč ne bi bila popolna sreča.

Človek je edina stvar na zemlji, ki še ni dovršena, temveč se mora sama dograditi, da bo tem bolj podobna svetlemu vzoru, ki ga je imel Stvarnik,

ko ga je priklical v življenje. Vse drugo dogajanje na svetu je gibanje ure, ki ji je ves tek že v naprej določen. Edino človek še ni dovršen, v njegovi duši se še bije boj med dobrim in zlim, samo tu je še mogoče vesoljstvo izpopolniti ali pokvariti. V vsaki osebi se dogajajo stvari, ki usodno vplivajo na vso brezkončno bodočnost.

Iz tega razmišljanja pa tudi vidimo, kako veliko dolžnost in odgovornost ima človek kot svobodno bitje. Vsak človek ima končni namen, da doseže večno blaženstvo na onem svetu, poleg pa ima važne naloge tudi v tem življenju. Oba ta namena lahko doseže, lahko pa tudi ne. To je odvisno od njegove svobodne volje. Ali se v zadostni meri zavedamo, kaj to pomeni? Ali zdaj uvidimo, da moramo poleg svojih vsakdanjih poklicnih opravil delati tudi za bližnjega, zlasti za verski prepored našega slovenskega ljudstva, ki so ga dogodki zadnjih let ravno v verskem pogledu tako strašno pokvarili? Vsakdo, prav vsakdo, ki ima še kaj vesti, je poklican k delu za svoj prepored in za prepored katoliškega gibanja na Primorskem. Zavedati se mora, da tega nihče drugi na mesto njega ne bo mogel storiti. Svojo nalogo lahko namreč dosežemo sami, svobodno, ali na sploh nikdar ne bo dosežena. Mojega hotenja nikdo nikoli ne more nadomestiti, moje osebne naloge nikdo na mene izpolniti. Kdor je dokončno zgrešil svoj osebni smoter, ta je nepopravljivo skazil nalogo, ki bi jo bil mogel v vsem vesoljstvu le on edini rešiti. Zato pa res na delo za naš osebni prepored in za prepored naših bratov po krvi in besedi! Odločimo se za to prostovoljno, pa s celim srcem. S tem se bomo Stvarniku najlepše zahvalili za največji dar, ki nam ga je dal — svobodno voljo!

Razgled po svetu

Razkol v Saragatovi stranki

Italijanska socialistična stranka je bila takoj po vojni morda najmočnejša italijanska stranka. Ker pa je voditelj te stranke Nenni preveč kimal komunistu Togliattiju, je ustanovil Giuseppe Saragat lastno stranko. Pred volitvami 18. aprila lanskega leta mu je sledil Romita. Zdaj je imela Saragatova stranka kongres v Milanu. Ta kongres je pokazal, da tudi Saragatova stranka ni enotna, temveč ima kar tri skupine. Sporne točke med temi skupinami so: ali naj stranka še ostane v De Gasperijevi vladi, nadalje ali naj njeni pristaši še ostanejo v Glavni delavski zvezi, ki jo vodijo komunisti

(CGIL), ali naj se Italija pridruži atlantskemu paktu. Saragat na kongresu ni dobil popolne večine. Precej glasov je dobilo levo krilo, ki zahteva, da mora stranka izstopiti iz vlade in da mora biti Italija nevtralna v borbi med Vzhodom in Zahodom.

Sovjetska mirovna ofenziva

Svetovno časopisje zadnje čase veliko piše o razgovoru med Stalinom in ameriškim časnikarjem Smithom. Stalin je med drugim rekel, da nima nič proti temu, da bi se sestal z ameriškim predsed. Trumanom na razgovor o sklenitvi posebnega sporazuma med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. Na Zahodu so sprejeli Stalinove izjave precej hladno. Pravijo,

da vodijo Sovjeti vedno dvojno zunanjo politiko: prva je stalna in nespremenljiva in njen cilj je podvreči ves svet komunističnemu gospodarstvu. Druga pa je takšna, kot je trenutno potrebna, da nasuje svetovni javnosti pesek v oči, da ne vidi resničnih sovjetskih namenov. Tako n. pr. danes Sovjeti dobro vedo, da bi vojno zgubili, ker svetovni komunizem nanjo še ni pripravljen, zato brenkajo na mirovno struno. S tem hočejo svet zazabati v mirne sanje, da bi ne mislil na obrambo, med tem ko bi se ves Vzhod pod sovjetskim vodstvom marljivo oboroževal in pripravljaj na končni naskok. Ker pa večina ljudi zlasti v Ameriki komunizma ne pozna, se to Sovjetom kaj lahko posreči. Odgovorni zahodni politiki izjavljajo, da so pripravljeni za pogajanje, toda Sovjeti morajo pokazati svojo dobro voljo z dejanji, ker njihovim lepim besedam več ne verjamejo. Na Stalinovo izjavo, da nima nič proti sestanku s predsednikom Trumanom, je ameriški predsednik Truman odgovoril, da je vedno pripravljen na razgovore s Stalinom, toda le v Washingtonu.

Stalin je sporočil dopisniku INS, kateremu je izjavil pripravljenost za sestanek s predsednikom Trumanom, da mu zdravniki ne dovoljujejo daljšega potovanja z ladjo ali z letalom, preko morja, zato naj bi prišel Truman v Sovjetsko zvezo, na Poljsko ali Češkoslovaško. Ameriški zunanji minister Acheson je na to odgovoril, da predsednik Truman ne mara zgolj dvostranskih razgovorov o zadevah, ki se tičejo tudi drugih držav in da se lahko vse sporne zadeve uredijo preko Združenih narodov, če so Sovjeti res pripravljeni za sodelovanje pri mirovni prizadevanjih. Za ta primer pa bi si bili morali izbrati kako drugo resnejšo pot in ne navadni razgovor z ameriškim časnikarjem. Ta način izdaja le navadni politični manever, ki mu Združene države ne bodo nasedle.

Svet za medsebojno gospodarsko pomoč med Sovjetsko zvezo in njenimi podložnicami

Sovjetska zveza je sklenila z Bolgarijo, Romunijo, Madžarsko, Poljsko in Češkoslovaško pogodbo o gospodarskem sodelovanju. Ta pogodba naj bi bila protitež proti Marshallovemu načrtu. Ameriški listi pišejo v zvezi s tem dogodkom, da Sovjeti s tem priznavajo, da je Marshallov načrt uspel ter bo rodil dobre uspehe na gospodarskem, političnem in vojaškem področju. Spominjamo se še, da je Sovjetska zveza svojim podložnicam prepovedala udeležbo pri Marshallovem načrtu in jim s tem vzela hleb kruha izpred ust. Namesto tega hleba jim zdaj nudi nekaj drobtinic v obliki nove gori omenjene pogodbe. Toda to še ni vse. Namen novega sovjetskega načrta je, povezati gospodarsko

prizadevanje podložniških držav s sovjetskimi ter življenje njihovih narodov izenačiti z življenjem sovjetskega prebivalstva, čigar splošna raven je dosti nižja od njihove. Glavni sovjetski cilj pa je, doseči čim tesnejšo enotnost vzhodnega bloka, ki naj prej ali slej privede tudi do politične združitve, po drugi strani pa naj bi se s tem preprečilo sklepanje trgovskih pogodb med vzhodnimi in zahodnimi državami, da ne bi zahodni vplivi prodirali za železni zastor po trgovskih in gospodarskih poteh. V zvezi s tem moramo omeniti še neko zanimivost: Sovjeti niso povabili Jugoslavije v ta svet. Jugoslovanski zunanji minister Kardeelj je izjavil, da Jugoslavija ni bila povabljena, kar se ji zd. presemtljivo, saj so jugoslovanski državniki večkrat dali pobudo za tesnejše sodelovanje in gospodarsko pomoč med vzhodnimi državami.

Tudi msgr. Barankovic zapustil domovino

Na predvečer procesa proti kardinalu Mindszentyu je pribežal na Dunaj voditelj zadnje opozicionalne stranke na Madžarskem, msgr. Istvan Barankovic, ki je spočetka upal, da bo s svojo zmerno stranko lahko sodeloval s komunisti. Po prihodu na Dunaj je izjavil, da bi moral na zahtevo komunistov obsoditi kardinala Mindszentya ter izdati načela svoje katoliške ljudske stranke. Tega pa ni hotel, ampak je raje zapustil svojo stranko in si poiskal zatočišče v tujini.

Iz življenja Cerkve

S procesa proti madžarskemu kardinalu Mindszentyu. Tožilec zahteva smrt na vešalih

Prvič v zgodovini se je zgodilo, da so posvetne oblasti zaprle in postavile pred čisto politično sodišče katoliškega kardinala. Doslej smo imeli le primere, da je bil kdo imenovan za kardinala, ko je bil že v zaporu. Ves svobodni svet je mnenja, da je vse to le politična demonstracija in ne sodni proces. Stvari, ki jih kardinalu Mindszentyu očitajo, spadajo v vsaki svobodni državi med najosnovnejše pravice vsakega državljanca. Če bi se zahodne države ravnale po istem načelu, bi morale z veliko večjo upravičenostjo tirati pred sodišče prav vsakega komunisto in sploh vsakogar, ki ni zadovoljen z delom svoje vlade. Toda na Madžarskem gre zato, da se v osebi najvišjega cerkvenega dostojanstvenika udari katoliška cerkev. Zanimivo je, da kardinal v glavnem priznava, kar mu očitajo po madžarskem komunističnem zakonu. S tem pa ni rečeno, da je tisto, kar je delal, nedovoljeno po pravnem pojmovanju in postavah vsega svobodnega sveta. Kaj je torej kardinal Mindszenty priznal? Priznal je tole: če je izdajstvo

to, ako človek razpravlja, kaj bi bilo boljše kot komunizem, potem sem kriv izdajstva. S tem je morda sam podpisal svojo smrtno obsodbo. To pomeni iunaštvo in pripravljenost na mučeništvo. Vsi dobro vemo iz zgodovine krščanstva, da je nešteto ljudi raje izbralo smrt, kakor pa da bi izdalo svojo vero in svoje prepričanje. V zvezi s tem govorijo, da pripravljata Vatikan proces »svetovne javnosti« nad tem budimpeštanskim procesom proti kardinalu Mindszentyu. Zanimivo je tudi, da je bivši madžarski finančni minister, ki je pred dvema mesecema odstopil in zbežal v Švico, izjavil, da so vse obtožbe, češ da je kardinal trgoval z valuto, popolnoma izmišljene.

Nove župnije in cerkve v Trstu

Dne 2. januarja je začela svoje življenje nova župnija Srca Jezusovega v ulici del Ronco, ki jo oskrbujejo očetje jezuiti. Pri tej cerkvi je že več let cvelo lepo župnijsko življenje, a se je prava župnija še le sedaj ustanovila, ker jezuiti po svojih pravilih navadno ne vzamejo župnij v svojo oskrbo.

V kratkem bo začela delovati tudi nova župnija pri cerkvi Sv. Rožnega venca za tržaškimi magistratom.

Po ustanovitvi župnije Srca Jezusovega se je župnija sv. Antona Novega precej zmanjšala, kar je tudi bilo res potrebno, saj je štela ta župnija skoraj 40 tisoč duš. To bo v veliki meri pripomoglo rednemu dušnemu pastirstvu. Do sedaj imamo v Trstu 15 župnij; za pet župnij skrbijo redovniki.

V Trstu se čuti pomanjkanje cerkva, zlasti v zunanjih delih mesta. Delo za zgradnjo novih cerkva pa počasi napreduje, ker primanjkujejo potrebna sredstva. Kljub temu so lani očetje serviti pri sv. Ani dogradili cerkvico v čast Materi božji 7. žalosti. Konventualci v ulici Giulia bodo najbrž kmalu koncali z delom pri svoji cerkvi sv. Frančiška. Frančiškani iz samostana »Madonna del mare«, ki so bili v zadnji vojni precej prizadeti, so krepko prejeli za delo in upajo, da bodo drugo leto že pokrili svojo novo cerkev. Ob tej cerkvi bo vstala 17 tržaška župnija.

Ob novih hišah pri tranvajski progii na Opčine so začeli z delom, da razširijo kapelico »Kraljice miru«, ki je bila dograjena v teku lanskega leta. Župnijsko cerkev sv. Jožeta v glavni mestni bolnici mislijo tudi povečati. Verniki pri sv. Alojziju mislijo tudi na svojo novo cerkev.

Kdaj bo pa prišel čas, ko bo stala potrebna cerkev (ali celo več) na širnem prostoru, ki se razprostira od Sv. Ane čez Kolonkovec do Katinare, Ricmani, Boljunca in tja do Miljškega zaliva, kjer je toliko slovenskih vernikov?

ZA ŽIVLJENJE PO VERI

Gospodov dan

Prva predpostna nedelja

Iz sv. evangelija po Mateju

Jezus je povedal svojim učencem to priliko: Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je šel zjutraj zgodaj najemat delavcev za svoj vinograd. Pogodil se je z delavci po denarju na dan in jih poslal v vinograd. In šel je ven okrog tretje ure in videl druge na trgu stati brez dela. Tudi tem je rekel: Pojdite še vi v vinograd, in kar bo prav, vam bom dal. In so šli. Okrog šeste in devete ure je zopet šel in storil prav tako. Ko je šel okrog enajste, je našel druge, da so postavali, in jim je rekel: Kaj stojite tukaj ves dan brez dela? Odgovore mu: Nič nas ni najel. Reče jim: Pojdite tudi vi v vinograd! Ko se je pa zvečerilo, pravi gospodar vinograda svojemu oskrbniku: Pokličite delavce in jim daj plačilo, začeni od poslednjih do prvih. Pristopili so torej tisti, ki so bili prišli okoli enajste ure, in dobili so vsak po denarju. Ko so prišli prvi, so mislili, da bodo prejeli več; pa tudi ti so prejeli vsak po denarju. In ko so prejeli, so začeli godrnjati nad hišnim gospodarjem in so rekli: Le-ti poslednji so delali eno uro, pa si jih izenačil z nami, ki smo prinašali teža dneva in vročine. On je pa odgovoril enemu izmed njih: Prijatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi po denarju z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega, in pojdi. Hočemo pa tudi temu poslednjemu dati kakor tebi. Ali ne smem storiti, kar hočem? Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober? Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji. Zakaj veliko je poklicanih, a malo izvoljenih.

Le vsi na delo!

V božjem kraljestvu ni brezposelnosti. Dela je za vse dovolj in je tudi dobro plačano. Bog vabi človeka ob vseh dobah

življenja, naj stopi v vinograd svoje duše in naj poprime za delo. Jasno je, da tu ne gre za telesno, materialno delo, ampak za duhovni napor. Prekopati je treba tla svoje duše, zrahljati jih, obrezati staro trtje, saditi nove plemenite sadike in zavarovati jih proti burji. Z drugo besedo: delati je treba za svojo lastno vzgojo po navodilih evangelija in katekizma, gojiti lepe čednosti, da bo na jesen življenja kaj sadu dobrih del.

Naša moderna doba slavi in časti le telesno delo. Časti ga in proslavlja vsaj v besedah. Duhovno delo vzgoje k plemenitosti značaja, delo za duhovno rast se zanemarija in je neredkokrat tudi očitno zaničevano. Od tod prihaja, da pri vsem zunanjem napredku človek postaja bolj sebičen, surov, neusmiljen in tudi nepošten. Prava vrednost človeka pa je le v srcu, v duši. Zato lahko rečemo, da je današnja doba človeku — notranjemu človeku — krivična. Pri vsem zunanjem napredku prava človečanska kultura propada.

Bog pa kliče na delo. Kliče zjutraj ob zori življenja, kliče mladino ob devetih dopoldne, kliče stare ljudi ob treh popoldne, in še ob petih zvečer, ko se sonce nizko nagiba, ko gre življenje na zaton, prihaja: Kaj stojite tu ves dan brez dela? Pojdite tudi vi na delo za lepoto duše, za večne vtore; dal vam bom plačilo, da ga boste veselili.

Za Boga hodij njegova Cerkev na mestne in vaške trge in ponavlja njegovo vabilo, ponavlja ga že 1900 let in ga bo še ponavljala do konca sveta. Če kdo misli, da »ga nobeden ni najel«, naj se zave, da je vsak blag opomin k pokori in poboljšanju življenja božje vabilo na duhovno delo. Prijazno in dobrohotno je vabilo božje: velikodušno, res božje bo tudi plačilo.

DOŽIVLJAJ GOSPODOV DAN!

Brezverci in materialisti vseh barv in odtenkov tekmujejo med seboj, kako bi najuspešnejše izrinili iz življenja krščansko praznovanje nedelj in praznikov. Dobro namreč vedo, kaj je krščansko doživljanje Gospodovih dni za izoblikovanje religioznega človeka.

Zamislimo se malo v našo preteklost!

Kako je bilo njega dni v naših vaseh ob nedeljah? Oltar je bil takrat prijatelj ognjišča. Že v soboto popoldne so zazvonili zvonovi »sveti večer«. Gospodinjne so likale srajce, snažile hiše, v žaganju so drsale bakrene pokrivače, da so se svetile kot večerno zahajajoče sonce. Dekla je pometala po dvorišču, hlapec je cepil drva za nedeljo, gospodar je spravljajl vozove in drugo ropotijo, da ne bi bila na potu na Gospodov dan.

V nas, ki smo doživljali vse te priprave soboto za soboto, je vstala lepa, veličastna misel o

nedelji. Še danes gledam pred sboj sosede v nedeljo. V zvoniku je vdarilo z vsemi vremi. Iz hiš so začeli prihajati ljudje: možki s pipicami, ženske s pisanimi rutami, dekleta z nageljni, tante s šopki za klobukom in otroci, ki so obletavali skupino za skupino ter zvedavo opazovali praznične sosede, ali pa ponosno kazali svoje nove čevlje, hlače, klobuk itd.

Kakšne vtise je pustilo v ljudeh, ki so bili kot ena družina zbrani pred istim oltarjem, župnikova pridiga, cerkveno petje, oglaš občinskega obhodnika — tega v kratkem ne morem opisati. O vsakem in o vsem so govorili po vseh hišah. Zlasti pri boljšem kosilu opoldne je vsakdo vedel pripomniti kaj izvirnega o pridigi, petju, oglaših itd. Ves dan je bila nedelja v vasi. Tudi popoldne ni manjkalo ne mož, ne žensk in tudi mladine ne pri službi božji. Pod noč pa so se vrstili obiski. Sosede skupaj, sosede zase, mla-

dina pa spet po svojih potih. Ob »Avemariji« je bila družina pri večerji in pri družinski molitvi. Kvečjemu fantovska pesem se je še oglasila na vasi, pa še ta je utonila v svetem nedeljskem miru, ki je zavladal nad vsemi hišami...

Bog me varuj trditve, da ni bilo včasih v nedeljo nobene nerednosti, temveč sama sveta pobožnost in zbranost! Ne, tega ne trdim! Nekaj drugega pa lahko dokazem, da so namreč naši očetje in matere doživljali nedeljo, dočim jo mi kvečjemu preživljamo. Drugod pa kjer so cerkveni prazniki državno odpravljani, ali pa je vpeljana nedeljsko udarniško delo, praznikov niti ne preživljajo več, ampak jih preklinjajo. Duše, ki so ustvarjene za Boga je materializem zakopal v prah in jim zasenčil pogled v nebo.

Tekom tedna postanejo duše od samih posvetnih skrbi, od težav in bridkosti življenja kakor razsušena ruševina, ki žejna čaka krepčilnega dežja. Treba je zlasti v naših dneh dušam večjih misli, blažjih čustev, svetejših želja, nego so te, ki jih prganjajo po svetu; treba je oddiha spehanim, miru nepokojnim, moči z vsakdanjimi križi obloženim.

Vsega tega nam nudijo prazniki. Praznično oblečeno stopimo v cerkev. Ali se ti ne zdi,

kot da si stopil z nogo v čisto drug svet? Neko čudovito prostost začutiš v duši. Kakor da so nevidni angeli odvzeli iz tvojih ramen breme, skrbi, tako se ti zdi. Kot popotnik si, ki je prišel utrujen s pekočega sonca v prijetno senco. Poklekneš na mesto, kjer so ob nedeljah v istem svetišču poklekali in sklepali roke tvoji starši, tvoji pradedje, poklekali s trudnimi kolena, sklepali žuljave roke, s solzami orošene... Pa so povzdigovali svoje duše k Bogu in prenovljeni ter z milostjo božjo obdarjeni šli zopet iz cerkve potolaženi...

Tudi ti se v praznik zatopiš v molitev. Mir ti raste v prsih, srce se širi, tolažba prekipeva, moč vstaja, človeška slabost gine, časnost beži, večnost se bliža, zemlja tone... Vera dviga dušo, pogreznjeno v vsakdanjost. — Kako velik socialni pomen imajo sveti prazniki! Čim manj jih bomo praznovali, tem večja bo socialna mizerija. Kdor v nedeljo in na praznike ne gre k Očetu po božji blagoslov, temu ga manjka celi teden pri vsakem koraku.

Bratje in sestre, začnimo zopet spoštovati in doživljati Gospodov dan v krščanskem smislu, če si hočemo ohraniti in poživiti svojo sveto vero in doseči blagoslov božji za svoje delo.

K CERKVENEMU LETU

Božična doba je zaključena.

Z nedeljo sedemdesetnico se začne druga doba cerkvenega leta, namreč velikonočna. Ker je velika noč največji praznik krščanstva, zato, je tudi priprava nanj bolj dolgotrajna in se počasi stopnjuje do vedno jačjega izraza. Najprej imamo te tri nedelje pred pepelnico. Barva mašnega plašča je vijoličasta, znak spokornega mišljenja. S pepelnico se začne štiridesetdnevni post. Na tiho nedeljo začne Cerkev opevati Jezusovo odrešilno trpljenje in določneje opominja vernike k resnobi in pokori. Slednjič nam veliki teden dramatično stavi pred oči krvavo daritev na Golgoti, ki prinaša spravo med Bogom in človeštvom ter je tako vzrok velikonočnega zmagoslavnega veselja.

V celi tej predvelikonočni dobi je glavna misel: post in molitev. V prvih stoletjih krščanstva so ta predvelikonočni post začenjali po raznih krajih različno. Hoteli so imeti 40 dni dejanskega posta. Ker se nekateri niso postili ob sobotah, ne-

kateri pa tudi ob četrtekih ne, zato so morali postno dobo začenjati ob različnih časih, da so jo mogli potem vsi hkrati zaključiti z veliko soboto. Po rimski šegi, ki je zdaj najbolj razširjena, so samo nedelje izvzete od posta. Zato se štiridesetdnevni post začne s sredo. Nedelja, ki pride za njo, je »prva nedelja v postu«. Latinsko se ta post imenuje quadragesima (kvadragesima); beseda označuje štirideset dni. Rimska cerkev pa je v svoje bogoslužje vključila tudi tri nedelje pred kvadragesimo, ob katerih so — kot zgoraj pojasnjeno — ponekod začenjali s postom. Te nedelje se imenujejo: sedemdesetnica, šestdesetnica in petdesetnica zaradi besednega priloženja s prvo postno, ki je »štiridesetnica«.

Razdobje teh treh nedelj je torej prva stopnja v pripravi na veliko noč. Pri sv. maši v vijoličasti barvi se izpušča Slava; izpušča se tudi Aleluja, ki je znamenje veselja. Tudi berila in evangeliji merijo na oddaljeno pripravo k visokim skrivnostim.

Koledar za prihodnji teden

13. februarja. NEDELJA. Prva predpostna ali septuagesima (sedemdesetnica) — Albin škof.

14. PONEDELJEK. Valentin (Zdravko), mučenec. Časte ga posebno kot pomočnika proti božjasti, ki je zato dobila ime »bolezen sv. Valentina«. — Pomlad se javlja: Valentin, prvi pomladin.

15. TOREK. Favstin in Jovita, mučenca. Jordan (Giordano), spoznavalec.

16. SREDA. Julijana (Giuliana), mučenka.

17. ČETRTEK. Konstancija, devica.

18. PETEK. Simeon, škof in mučenec.

19. SOBOTA. Konrad, puščavnik.

Krščanstvo v drami "Država med gorami"

Pred nami zaživijo katakombski mučenci, mučenci za sv. vero in svoj rod. Borut in Mojmir sta krščena v lastni krvi, s krstom krvi. Njun zadnji klic h Kristusu je najmočnejši krščanski: Verujem. Še več, to je molitev, naj bi ves rod postal krščanski.

Instinktivno slutimo in pričakujemo, da za katoliško vero in žrtev mora priti tudi poveljanje. Dramatik je to večje rešil, ko se ob koncu, v trenutku, ko se celo nad mrtvima očetoma in sinoma, ki sta se pravkar vrnila, hoče znesti nasilni bavorski Grif, pojavi zastopnik frankovskega kralja Pipina, poveljnik Klodvik, ki ovenča mrtva očeta, Gora-

zdu pa vrne državo in mu priključi še Panonijo in Istro. Zdaj novemu zakonitemu vladarju Gorazdu padejo v roke tudi zarotniki, sokrivci umora, kot Taljub in Jarenko. Gorazd bi imel pravico izreči strogo sodbo, toda njegova beseda se glasi: »Kristjan sem in odpuščam iz srca, Bogu na ljubo, materi in sestri, na ljubo Jarmili!«. Enako odpusti tudi Hotimir. Tako zvrišeno krščansko odpuščanje pa je vir spreobrnenja Gorazdovi sestri Svetki in še komu drugemu.

Krščanska misel je v Turnškovi drami zvezda vodnica. Najjasneje zažari, ko novi mladi vladar knez Gorazd ob prevzemu državnega odsvta, držeč v rokah sveti križ, ki ga je bil prinesel s seboj iz tuje, izreče prošnjo molitev:

»Ti, Kriste, sprejmi, vodi nas, državo, naklanjaj mir, blaginjo, srečo pravo! Izročam ves Ti narod, naše kraje, ohranjaj nas in vse rodove mlajšle!«

NOVA KNJIGA:

Krščanski nauk

V začetku šolskega leta je urad za prosveto pri ZVU v Trstu izdal knjigo »Krščanski nauk za višje razrede osnovnih šol«. Knjiga je, kakor je razvidno iz naslova, namenjena osnovnim šolam, a bo predvsem dobro uporabna za nižje srednje šole. Snov in razdelitev knjige sta isti kakor v katekizmu. Ponašajtnjena so glavna vprašanja iz te knjige, katerim je dodana še obširna, dobra in še precej lahka razlaga. Pri vsakem odstavku so označene zgodbe iz svetega pisma, ki naj ga pomagajo osvetliti, in razne preproste slike. Na podlagi tega učbenika bo katehet v dveh ali treh letih predelal vsa važna vprašanja iz krščanskega nauka in precej zgodb iz svetega pisma. Za zgodbe se bodo morali otroci in dijaki še nadalje posluževati Zgodb svetega pisma stare in nove zaveze, ki jih je priredil Virgil Šček. Ne moremo namreč pričakovati, da bi dobili v običnem času nove Zgodbe, ki bi ustrezale predvsem dijakom na srednjih šolah.

Knjiga ne bo dobro služila samo šolarjem ampak tudi odraslim. Poleg molitvenika bi moral imeti vsak katoličan tudi veroučno knjigo!

Semenišče v Trstu

Delo pri zgradbi tržaškega semenišča, s katerim so začeli v začetku decembra, prav dobro napreduje. Lepšega in bolj primerne prostora za semenišče si ne moremo predstavljati! Zasedli ga bodo, če Bog da, tržaški semeniščniki že ob koncu tega leta. V novi hiši bo gimnazija (malo semenišče) in bogoslovje.

Stroški za zgradbo so veliki, ker treba hišo, ki je bila skoraj uničena med zadnjo vojno, skoraj na novo pozidati. Tega se Tržačani prav dobro zavedajo in zato prav pridno prispevajo s svojimi mesečnimi darovi. V devetih mesecih sta Trst in Milje dala v ta namen skoraj 16 milijonov lir. A to je le drobščina.

Pomagajmo vsi pri tem delu. Z denarjem mogoče ne moremo vsi, čisto gotovo pa z molitvijo. Naj Bog blagoslovi delo delavcev in naj pripelje v nove učilnice mnogo mladih ljudi, ki se bodo tam v pravem duhu pripravili na duhovski poklic.

Slovenski verniki se moramo zavedati, da je semenišče tudi naša zadeva.

Ob stoletnici Prešernove smrti

Preteklo je sto let od smrti velikega slovenskega mojstra besede, dr. Franceta Prešerna. Naši kulturni zgodovinarji in slavisti so napisali že mnogo krajših in daljših razprav, da bi prikazali in dovolj jasno razložili veliki pomen Prešernovega nastopa in njegovega literarnega dela. Ko po sto letih smrti tega našega genija gledamo njegovo podobo, se moramo še vedno z velikim spoštovanjem prikloniti pred njo.

Prešeren se je dvignil nad svoj čas kot se orel dvigne nad zemljo. V predmarčju je bil osrednja slovenska kulturna osebnost, merilo za vse ostale duhovne delavce tistega časa. Po tolikih jezikoslovnih iskanjih, je moral priti pesnik, da je z osebno bolečino in genialnostjo požaljal jezik rodnega ljudstva in ga povzdignil kot najdragocenejšo lastnino narodnega občestva.

Prvič je torej Prešeren naš mojster jezika. Ta jezik je ustvaril kot zvesti sin svojega naroda.

V Prešernovi dobi je namreč nastal ilirizem, ki je priporočal jezikovno stapljanje slovenščine in hrvaščine. Glavni njegov branitelj je bil štajerski Slovec Stanko Vraz, ki je sprva pesnil slovenski, nato v ilirski mešanici, končno pa se je čisto prevesil v hrvaščino. Kot umetnik ni niti od daleč dosegal Prešerna. Prešeren ni glede jezika nikdar omahoval. Ilirsko mešanico je od prvega začetka najodličneje zavrnil. Vraza je v napisih ošibal kot »Slovencev uskoka«, češ »Lakota slave, blaga, vleče pisarja drugam«. Na zmagi Prešernovih nazorov sloni ves stoletni književni razvoj do danes. Brez te zmage bi bila ostala slovenščina pokrajinsko narečje in bi se ne bila povzpela na današnjo višino samostojnega slovenskega slovstva. Prešeren je bil tisti krmar, ki je v odločilnem trenutku zavestno zgrabil za krmilo in v poslednji uri naravnal brod slovenske kulture v lastni tok, proti svetilniku samostojnega narodnega bistva.

To veliko zaslugi moramo predvsem ob stoletnici Prešernove smrti poudariti. Poudariti predvsem na tem najzapadnejšem predelu Slovenije, ko sega naš narod v sosednje narodno

Francet Prešeren,
delo akad. kiparja F. Goršeta

telo, in morda kdo kdaj omahuje v narodni samozavesti.

S Prešernom je stopil naš narod v kulturni krog evropskih narodov. Prešeren je izgovoril slovensko ime tako lepo in naglas, da so mu prisluhnili tudi naši sosode. Prešeren pa je tudi glasnik čiste krščanske misli, misli bratstva, ljubezni in odpovedi. Te velike ideje je čudovito lepo izrazil v svoji veliki pesnitvi Krst pri Savici. V sto letih po pesnikovi smrti so hoteli že neštokrat potvortiti to

njegovo krščansko idejo. Posebno bi jo radi zatajili v zadnjem času slovenski politični kulturniki. Vendar, vse zaman. Slovenska in krščanska misel je bila tako velika in tako živa v Prešernovem srcu in v njegovi poeziji, da je ni mogoče prekričati s kupom propagandnega materiala.

Ob Prešernovem jubileju bomo zbrano njegove pesmi. Obogatili se bomo ob njegovem jeziku in ob njegovi bogati misli.

V nedeljo, 13. t. m. bo v Rdeči dvorani hotela Excelsior v Trstu proslava Prešernove stoletnice smrti. Akademijo pripravlja Slovenska krščanskosocialna zveza skupno s Prosvetno matico. Spored je izbran in bo to res predstavniška prireditev demokratičnih Slovencev na Tržaškem. Začetek ob 10.30. Vljudno vabimo vse demokratske Slovence na akademijo.

Dopisi iz Trsta in Gorice iz Trsta

Iz Trsta smo dobili naslednji dopis s prošnjo, da ga objavimo. Op. ur.

V petek dne 4. februarja je bilo objavljeno peto poročilo, ki ga je

sestavil general Airey o delovanju anglo-ameriške uprave na Svobodnem tržaškem ozemlju in ga poslal Varnostnemu svetu Združenih narodov. Kljub najboljši volji, da bi anglo-ameriško upravo podprli in jo razumeli, moramo slovenski katoliki na Tržaškem povedati, da so nas nekatere izjave, ki jih je podal g. general Airey v tem poročilu, zelo presenetile. Iz uvoda k temu poročilu in iz poglavja o osebnih izkaznicah smo namreč dobili vtis,

da zahodne demokratične države, ki po svojih zastopnikih vladajo v Trstu, po treh letih, žal, še ne poznajo naših slovenskih problemov. Nismo megalomani in vemo, da smo Slovenci majhen narod in da se svet ne suče okoli nas, toda če nam kdo tukaj vlada, je njegova sveta dolžnost, da se skuša nepristransko in iskreno poglobiti v probleme obeh narodov, živeti na Tržaškem ozemlju. Gospod general namreč pravi med drugim v uvodu: »Veliko tržaško pristanišče, naj je bil tek njegove zgodovine takšen ali drugačen, je zdaj neizpodbitno italijansko mesto«. Ne tajimo dejstva, da je Trst danes pretežno italijansko mesto. V tej izjavi nas boli nekaj drugega, namreč besede »naj je bil tek njegove zgodovine takšen ali drugačen«. Prepričani smo, da g. general ni dobro pomislil, kaj je s tem napisal, kajti sicer bi namenoma povedal da slovenskih problemov v njihovi globini ali sploh ne pozna, ali pa da jih sicer pozna, toda odobrava vse, kar je do sedanjega položaja dovedlo. To bi z drugimi besedami pomenilo, da bi gospod general kot zastopnik zahodnih demokracij, pri katerih zlasti mali tlačni narodi s tolikim zaupanjem iščevo zaščite, sankcioniral s to izjavo vsa nasilja, ki jih je skozi toliko let vršil fašizem in tako postopoma nasilno pripravljaval premoč italijanstva nad tukajšnjimi Slovenci. To bi vrglo kaj slabo luč na načela Atlantske listine in na vse ideale, ki naj bi bili vteleseni v zahodnih demokracijah. Mi dobro razumemo, kaj danes zahodnim silam narekuje njihovo politiko in jim pri tem ne maramo delati težav, toda tudi ta politika mora imeti neke meje in ne sme kršiti najosnovnejših načel in narodnostnih pravic. Odkrito moramo izjaviti, da po žalostnih izkušnjih preteklosti in sedanjosti ne moremo verjeti, da bi bile v Italiji že same po sebi pravice naše »narodnostne manjšine zavarovane.

Nekdo iz Trsta

Iz Doberdoba

Tudi v Doberdoba smo še živi, čeprav nas zadnje dni občutno občutno zebe. Pa se bomo v novem časniku še mi oglasili in povedali svojo. Lepo bi bilo, da bi se časnik razširil tudi v Doberdoba, saj potreba umske in srčne izobrazbe je prav posebno v tej vasi zelo velika in denar za naročnino bi tudi bil pri kmečkih in delavskih družinah.

Prejšnji teden smo pokopali dobro ženo in skrbno gospodinjko Jožefo Gergolet. Tiho in mirno je živela in skrbela kakor čebelica za

svojo hišo. Naj ji bo ljubi Bog v večnosti bogat plačnik.

Postali smo kar imenitni. Delavci se vozimo s svojim avtobusom na delo; skoraj kakor v Ameriki; še plačamo le enkrat na teden, pa takrat nekaj več in pošteno, da velja tudi za nazaj. Pa to je še malo. Še bolj imenitni so italijanski otroci, ki se pa zares vozijo vsak dan v Tržič v otroški vrtec zastoj in sicer imajo celo trije možički en cel avtobus na razpolago.

Z večerno šolo smo pričeli. Koristna in potrebna stvar. Da bi jo mladina le pridno obiskovala. Zanimanje je, če bo le tudi vztrajnost.

Influenca nas je tudi obiskala in marsikaterga položila v posteljo, a podrla in poslala v krtovo deželo ni nikogar. Smo pač Kraševci in se ne damo kar tako, posebno dokler imamo še par klobasic in nekaj dobrega vina, ki nam varuje to ljubo zdravje.

Novice

Novi subdiakoni v ljubljanskem bogoslovju

Gospodje Munih, Govekar, Sirk in Šonc, bivši gojenci goriškega seminarija so prejeli dne 16. I. 1949. v ljubljanski stolnici subdiakoniat. Mladim gospodom želimo božjega blagoslova.

Študij v ljubljanskem bogoslovju

Študij v ljubljanskem bogoslovju traja še vedno šest polnih let. Šele po tej dobi bogoslovci dobijo mašniško posvečenje.

Biserna sv. maša

Na sv. Blaža dan je obhajal svojo biserno sv. mašo č. g. Benjamin Bianchi vikar v furlanskem Nogaradu, bivši župni upravitelj v Doberdoba. Star je 83 let in ima iz svoje mladosti lep spomin, da je kot mali deček stregel pri sv. maši Don Boscu, ko se je svetnik po opravkih mudil v Cremoni.

Odhod v misijone

Leta 1948. so odpotovale v tujino mnoge naše Šolske sestre iz III. reda sv. Frančiška. V Afriko so odšle: s. M. Pija Ožbot, s. M. Marta Šavli, s. Ignacija Pegan in s. M. Benjamina Sosič. V Južno Ameriko pa je odpotovala s. M. Angelika Tavčar.

Širite naš list

Z božjo pošto

K upravniku pošte je prišel pismonoša.

— Enega pisma ne morem dostaviti — je dejal.

— Zakaj pa ne?

— Naslovljeno je na kraj, kamor ne morem.

— Kam?

— Na drugi svet.

— Neumna šala vse skupaj! Vas že hoče kdo jeziti.

— Ne mislim. Pisava je otroška.

— Pokažite pismo!

— Izvolite!

— Čuden naslov! — je prikimal upravnik. »Ljubi mamici v nebo.«

— Ganljiva stvar.

— Drobne črke, nežne poteze, zveržene vrste pričajo, da je naslov pisala tresočča se roka.

— Jaz mislim, da je to pisava nedolžne otroške rokice.

— Ali imate otroke? — se je obrnil upravnik k pismonoši.

— Pred par dnevi nam je Bog dal petega — je odvrnil smehljaje se pismonoša.

— In vi ste zaradi tega srečni?

— Da. Jaz ljubim svoje otroke. Hvala Bogu za nje! Do sedaj so vsi zdravi in pridni. To je moja največja radost in sreča.

Upravnikov obraz je izdajal no tranjo borbo. Ta ubogi pismonoša ima otroke in je srečen, on pa jih nima in kljub vsemu premoženju ne more biti srečen.

Pismonoša je nekaj trenutkov tpa zoval svojega predstojnika, potem pa je vprašal: Zelite še česa?

— Ne! — je kratko odvrnil upravnik. Pismonoša je hotel oditi.

— Stojte! — je zaklical za njim predstojnik. To pismo bova odprla in prebrala. Morda bova zasledila v njem kaj važnega

Pismonoša je spet stopil k mizi.

— Pet otrok torej imate? — ga vpraša upravnik.

— Da!

Upravnik je vzdihnil. Pismonoša mu je bral bol z obraza in z oči. Čez čas ga je nekam boječe in sočutno vprašal: Vi nimate otrok?

Predstojnik je molče odkimal. Medtem je odprl pismo in ga začel s tresočim se glasom brati. Pismo se je glasilo:

»Ljuba, sladka, zlata mamica!

Odkar si ti v nebesih, je meni zelo hudo. Tako rada bi šla k tebi. Teta Ana je zelo dobra, a ti si bila ti sočkrat boljša. Njej se sedaj tudi slabo godi. Stric je umrl. V nebesih si ga gotovo srečala. Izseliti smo se morali iz prejšnjega stanovanja in zdaj stanujemo v blatni, umazani ulici. Mamica, pokaži to pismo ljubemu Bogu in ga prosi, naj vzame tudi mene k sebi, ker bi tako rada bila pri tebi. O, vzemi me kmalu k sebi! Tisoč poljubčkov ti pošilja tvoja Dorica.

Povej angelu, ki ti bo prinesel to pismo, naj pazi na hišno številko. Stanujemo v Kaméniti ulici št. 12, na dvorišču.«

Pismonoši so polzele solze po obrazu. Tudi upravnik ni mogel zašušiti ganjenosti. Oči so se mu orosile s solzami. Vzdihnil je in nato rekel:

— Poznati moramo pisca. Pojdite v označeno hišo in privedite deklico s seboj. Recite ji, da je na njeno pismo prišel odgovor.

Pismonoša je odšel. Upravnik je spet vzdihnil in se je zamislil. Ima lepo, dobro ženo, ki jo ljubi

in ki njega ljubi. Ima lepo hišo, posestvo, dobro službo. Samo otroka nima, ki bi s svojim čebljanjem in smehom poživil dom. Sedaj mu je božja previdnost pripeljala na pot deklico, ki jo bo vzel za svojo.

Upravnika je zmotilo v razmišljanju škripanje vrat. Obrnil se je. Pri vratih je zagledal pismonošo in malo, revno oblečeno dekletce. Skočil je s stola, razširil roke in pritisnil siroto na srce, kakor da bi bila že njegova.

Deklica je preplašeno gledala okrog sebe. Upravnik se ni zmenil za njeno zbeganost. Božal jo je, poljuboval in prižemal k sebi.

Pismonoša je nekaj časa opazoval ganljivi prizor, potem pa se je oglasil:

— Gospod upravnik, Dorica je prišla po odgovor. Zelo je radovedna nanj. Na potu me je ves čas izpraševala, a jaz ji nisem mogel nič povedati, ker je prišel odgovor na vaš naslov.

Sedaj se je tudi deklica oglasila:

— Gospod, povejte, ali je res prišel od mamice odgovor?

— Ljubi otrok, — je ljubeznivo odvrnil poštni upravnik, — ni pi-

sala mamica osebno, a Bog mi je dal vedeti, da ti moraš ostati še na zemlji in postati pridna, velika deklica.

V Doricinih očeh so se zaiskrile solze.

— Ateka tudi nimaš? — je vprašal upravnik.

— On je umrl, ko sem bila še čisto majhna.

— Dorica, nekaj ti moram povedati. Ljubi Bog hoče, da bom od tega trenutka naprej jaz tvoj oče. Moja žena, ki je ravno tako dobra, kakor je bila tvoja mamica, pa bo tvoja mati. Povej, ali hočeš biti najina hčerka?

— Če mamica hoče tako, hočem. Upravnikov obraz je zažarel od veselja.

— Moja Dorica, moja hčerkica! — je vzklikal ves srečen.

Čez čas se je obrnil k pismonoši in ga prosil, naj ostane nekaj časa v uradu. Nato je pograbil klobuk, prijel Dorico za roko in hitel z njo na svoj dom.

Žena je deklico z veseljem sprejela za hčer. Upravnikova hiša se je spremenila v dom veselja in sreče.

Mrtvaška glava v Sirotišču

Ko so, prejšnji teden čistili grobljo za sirotiškim poslopjem so našli v groblji mrtvaško glavo. Odkod bi naj prišla tja je težko zadeti. Zdi se, da je zašla tja iz katerega izmed goriških prirodnoznanstvih kabinetov.

Mraz v Gorici

Februar nam je prinesel hud mraz. Še po Gorici poizkuša vipavska burja svojo moč in je kar čudno slišati njeno zavijanje in tuljenje. Zdi se, kot da smo že kje na Krasu ali v Trstu. Je pa kar prav, da ni pre zgodnje pomladi, ki se je v drugi polovici januarja hotela vtihotapiti nad deželo in je celo »sredozimce« obličala v pregorkimi sončnimi žarki in povzročila med ljudstvom nešteto influenčnih prehladov.

Odlikovanje

P. J. J. Harnett D. D., ravnatelj NCWC v Trstu (pomoč ameriških katoličanov) je te dni postal monsignor radi za sluge, ki si jih je pridobil v raznih deželah po koncu vojne in v Trstu, kjer deluje od marca meseca lanskega leta.

Iz Reke

V Reški škofiji je hudo pomanjkanje duhovnikov, imajo pa nado, da se bo tudi to sčasom popravilo, ko dokončajo semeniščniki bogoslovje. Te dni je krški škof na Reki delil nekim bogoslovcem nižje redove, enega pa je posvetil v mašnika.

Iz Trsata

Za Mali Šmaren (8. sept.) je prišlo k Materi božji na Trsatu okoli 40 tisoč romarjev; 22 spovednikov je imelo vse polno dela in Mati božja je z velikim veseljem delila milosti, tolažbe in poguma.

Iz Poreča

Iz Lokve na Krasu prihaja vest, da je tamošnja župnija zapustil č. g. dr. Anton Požar. Odšel je v Istro, kjer je bil nastavljen za župnega upravitelja v Tinjauu. Tinjanski župnik č. g. Tomo Banko je postal župnik in stolni kanonik v Poreču. V Lokve se je preselil gročanski župnik zlatomašnik Janez Zalokar. Tako se je starodavna fara na Grosčani čisto razkopala. Cerkev in župnišče, ki samevata visoko na hribu, sta bila zaradi novih meja nedostopna vernikom iz pristojnih vasi; v župnišče se je nastanilo vojaštvo in sivolasi gospod je, po razmerah prisiljen, zapustil svojo postojanko na gori.

Gospodarski listek

S sladkorjem so začeli

Ravno 24 dni potem, ko je bila uradno razglašena goriška prosta cona smo dobili prvo njeno dobroto. Po novih cenah je prišel v prodajo sladkor. Ali je bil to slučaj, ali pa se je zgodilo namenoma, nas ne briga. Dejstvo je, da smo začeli s sladkorjem ki sladi marsikatero jed.

Sladkor je bil v prosti prodaji. Dobilo smo ga 1 kg na osebo za en mesec. Kakor beremo v dnevnikih so plačali trgovci sladkor po 156 lir za kilo. Prodajna cena pa je prosta. Zanimivo je bilo opazovati prvi dan konkurenco med trgovci. Večina se je odločila za ceno 170 lir. Kmalu potem pa si že opazil po oknih tu pa tam novo ceno: 165 lir. Pa tudi to so nekateri prekosili. Pri teh se je pojavil

listek s ceno 160 lir. Vse je pa prekosil nekdo, ki je ponudil sladkor s svojo izgubo po 155 lir.

V koliko se bo ta svobodna konkurenca obnesla bomo videli v prihodnosti, ko bodo tudi drugi predmeti prišli na trg.

Socialna šola

2. Sociologija, gospodarstvo in etika

V našem prvem članku smo govorili o razmerju med posameznikom in družbo, danes pa bomo na kratko razmišljali o zvezi med sociologijo, gospodarstvom in etiko. Na prvi videz učeni tuji izrazi naj nas pri tem ne plašijo in motijo.

Sociologija je veda, ki preučuje odnose v človeški družbi, in sicer take kot so in kot bi morali biti. Sociologija preučuje zakone, po katerih človeška družba živi in se razvija in določa praktična pravila, ki naj spravijo družbene odnose v sklad s tostranskim in onostranskim življenjem vsakega posameznika. Pri tem je sociologija nujno vezana na pravila krščanske etike, kajti ureditev družbenih odnosov ne sme nasprotovati etičnemu ali nravnemu redu, ki ga je od vekomaj določil Stvarnik.

Gospodarska ali ekonomska veda preučuje, opisuje in določa tiste odnose v človeški družbi, ki se nanašajo na gospodarske dobrine in usluge, njih pridelovanje, izmenjavanje ter porazdeljevanje med posamezne ljudi ter na posamezna področja. Človek nujno potrebuje gospodarske dobrine, da z njimi krije svoje potrebe. Tega pa ni mogoče doseči, oziroma pravilno doseči samo s čisto gospodarskimi zakoni. Tudi gospodarstvo, ki služi človeku zgolj za kritje njegovih telesnih potreb, ni samo sebi namen, temveč je le sredstvo, ki človeku služi. Zato je tudi gospodarstvo v neki meri podvrženo krščanskim etičnim ali nravnim zakonom. Krščanska etika nas ne uči, kakšni so gospodarski zakoni, uči pa nas, da je treba tudi v gospodarstvu upoštevati zapoved o ljubezni do bližnjega, nadalje, da moramo biti pošteni tudi v gospodarskih stikih z drugimi, da jih ne smemo goljufati pri ceni, pri kakovosti blaga in tako dalje. Takih stvari bi lahko naštevali še več, toda že to, kar smo omenili, nam zadošča za spoznanje, da je tudi navadno gospodarsko poslovanje podvrženo višjim zakonom, kadar gre za vprašanje etike in vesti.

Če torej pravimo, da se cerkev zanima tudi za gospodarstvo, nočemo trditi, da se hoče vtikati v navadne vsakdanje gospodarske stvari, temveč le to, da mora cerkev paziti, da gospodarstvo ne bi kršilo nravnih zakonov, kar se v vsakdanjem življenju tako rado dogaja.

Športni teden

Nedeljske nogometne tekme so dale sledeče rezultate:

Palermo - Tricestina 4:0, Padova - Modena 0:0, Lucchese - Torino 1:1, Inter - Milan 4:4, Genoa - Sampdoria 0:0, Juventus - Atalanta 1:0, Bologna - Livorno 6:2, Novara - Fiorentina 2:0, Lazio - Roma 0:0, Bari - Pro Patria 1:0.

Na čelu tablice se vrstijo najboljši klubi, pred katerimi nemoteno gospodarji »Torino«. Izdatno poražena se vrača »Triestina« iz vroče Sicilije (0:4).

PROGRAM RADIA TRST II ZA ČAS OD 6. II DO 12. II. 1949.

(na valovni dolžini 203,6 m ali 1474 Kc na sek.)

Dnevne oddaje: od 7.15 do 8.00; 11.30 do 14.30; od 17.30 do 24.00. (ob nedeljah od 7.15 do 24.00 ne prekinjeno).

Poročila: ob 7.45, 12.45, 14.00 (izvzemši nedeljo), 17.45, 23.15.

Dnevni pregled tiska: dnevno ob 14.15 (izvzemši nedeljo).

LOTERIJA

Dne 5. II. 1949. Izžrebane številke:

Genova	55	57	49	43	4
Milan	13	65	62	67	48
Rim	2	28	55	25	75
Bari	31	71	53	44	58
Palermo	60	3	16	17	73
Benetke	5	34	45	66	1
Turin	29	57	8	25	81
Firence	55	29	11	75	61
Neapelj	28	79	51	85	42
Cagliari	51	1	14	52	90

Za naše ugankarje

1) Uganka:

Tine Muk in Mara Kiecl

Kakšnega stanu sta ta dva novoročenca?

2) Uganka:

Kaj ima 60 let stara ženica, ako gre čez soški most proti Pevmi, na levi roki?

3) Uganka:

Katera bolezen ni še nikoli divjala v nobeni deželi?

Rešitev ugank in ime izžrebancea priobčimo prihodnjic.

Kako sem potoval?

(Jože Gregor C. M. piše iz Amerike)

Ob slovesu iz Trsta, kjer sem preživel vsega skupaj 9. let, kot misijonar in kaplan, sem obljubil znanecem, da bom opisal svojo pot v Združene države. Obljubo je treba držati, čeprav nisem prijatelj potopisov.

10. decembra 1948: Mračno, zimsko, deževno jutro je bilo, ko je v Rojanu zapel zvon in vabil k zornicam. Ljudi se je še kar nekam veslo nabralo. Težko je šel glas iz grla, ko je bilo treba zapeti: Panem de coelo... Še enkrat sem blagoslovil z Najsvetejšim svoje druge Rojančane... Spravil sem Najsvetejše v tabernakelj ob misli: Jaz odhajam, Jezus, Ti pa ostaneš... Drugi bodo odpirali ta vrata tabernaklja, a blagoslov bo vedno isti... Zahvalil sem se g. župniku za gostoljubnost tekmo 4 let, poslovil se od kolega skoroda brez besede, ki ni hotela iz grla.

Stopil sem domov, se posilil z zajtrkom, avto je že čakal, pokleknil sem še enkrat pred brezjansko Mater božjo, najlepši okras moje pisarne, in odšel. Pred rojansko cerkvijo se je zbralo nekaj vernikov, podali so mi roke in avto je odšel. Na avto postaji se je nabralo še precej ljudi. Postalni smo se in se skoroda nemo gledali, le tuintam je padla beseda. Točno ob 8 je avto bus krenil iz postaje: robei so za-

V milanski prestolnici, kjer se je odigral »retour derby« med enajstoricama Inter-Milan, je prisostvovalo 60.000 gledalcev. Borba se je končala neodločeno.

PRO GORIZIA - PAVIA: 1:0 (0:0)

V tretjerazredni povratni tekmi je moštvo »Pavia« klonilo pred Gorici, ki so se le s trdom priborili do zmage. Z ostrim strelom je goriški napadalec posadil usnje v nasprotno mrežo, ter tako dal možnost, da je »Pro Gorizia« spravila obe točki.

TOTOCALCIO

1. I. X, X, I, X, X, I, X, I, X, I

mahali v pozdrav... Z Bogom Roman, Trst... Celotno pot do Genove nisem videl zaradi dežja in megle drugega kot 50 m ceste pred seboj.

Iz Genove sem odšel še v Piemont za nekaj dni, v Genovi sem uredil še pošto, ki sem jo prinesel iz Trsta in si oskrbel še nekaj drobnarij.

Odhod iz Genove

Prišel je 17. december, dan odhoda na ladji »Vulcania« iz Genove. Ob 9 sem bil v pristanišču, kjer je bilo vse živo, stopil sem v dolgo vrsto za pregled potnih listov, vmes pa izvedel, da mojega kovčega še ni bilo iz Trsta, dasi je bil oddan že 8. decembra. No, lep spomin na tržaška podjetja. Kovčeg je prispel ob 10.30, a so ga pomotoma žepeljali mesto v pristanišče na glavno železniško postajo. Pel je telefon in ob 11.30 je bil kovčeg v pristanišču. Carinski pregled in ostale formalnosti so bile kmalu končane. Stopil sem na ladjo. »Dober dan«, gospod župnik me pozdravi nasmejani obraz v častniški mornariški uniformi. »Kam pa?« Bil je Svetolucijčan, ki nam je svoj čas po tržaškem radiu tolminske šale zblijal. Hitro kovčege v kabino in na krov, ker že je bil dan signal za odhod. Komaj stopim v kabino, že mi povedo: A vi ste tisti, ko vas je celo jutro telefon iskal! No, lepa reč, smola na celi črti. Če bo še naprej tako šlo, mi bo slaba predla.

Grem na krov I. razreda in pogledam na morje in na ljudi na molu. Most so že dvignili, ladja se lahko potresa, motorji že brnijo. Počasi se odmikamo: ljudje si kličejo zadnje pozdrave, si brišejo solze, se silijo smehljati... Meni ne velja nobeden teh pozdravov. Stojim sicer na krovu mirno kot časnikar, a misli so daleč na zelenem Štajerskem, pri mami, ki je niti za to priliko nisem videl, iz žepa pa potegnem telegram, ki sem ga prejel prejšnji večer: »Odsotne mame blagoslov naj vas spremlja povsod, nebeško srečo želimo na pot.« Predramim se iz misli, ko gong kliče h kosilu. Na hodniku najdem družino deklet — najbrž ameriške neveste — ki se že pomenkujejo o plesu. Kako so potem plesale, bomo videli kasneje, vmes se ustavljajo ljudje in me sprašujejo, kdaj da bodo sv. maše, ker mislijo, da sem ladijski kaplan. Kosilo. No, sem si mislil, ni slabo, na ladji se dobro je. Bil sem sam pri mizi, ker sem šel v Neaplju dobil družino.

Popoldne pridem v kabino. Tam najdem starčka 68 let, kot nojega tovariša za potovanje. Blaga duša. Italijan po rodu, a je večino svojega življenja preživel v Ameriki. Samo spraveval me je kaj rabim in mi dajal dragocene nasvete, jaz sem mu kar kratko rekel: »nonno«.

Morje mirno. Ogledujemo italijansko obalo, se predstavljamo eden drugemu, in kramljamo. Popoldne hitro mineva. Prekrasen je bil sončni zahod. Pozno v noč smo stali na krovu in kramljali: en sijamski misijonar - salezijanec, 2 kapucinska patra in fant od fare — sv. Lucije.

18. decembra: Prva sv. Maša na ladji. Že prejšnji dan sem s silnim zadovoljstvom doznal, da imamo na krovu za zastopnika tudi Jezusa, v Najsvetejšem zakramentu. Ladja je vprav manevrirala za pristanek, ko sem daroval sveto mašo za srečno pot. Ljudi je bilo še precej v kapeli.

Izlet v Pompeje

Ker je bilo določeno, da ladja ostane v Neaplju kar ves dan sem se odločil, da grem na božjo pot v Pompeje: cena 3 dolarje, avtobus tja in nazaj, kosilo na ladji. Malo drag sprehod. A jaz nisem šel na sprehod, temveč na božjo pot. Vse bi še bilo, če bi človeka na poti vsaj pri miru pustili. Ne vem, kaj imam ameriškega na sobi, vse je tiščalo vame, da mi zamenja do-

larje, da mi osnaži čevlje, ponujalo so mi za bajne vsote spominke in to vse v neapeljski angleščini. Najbolj me je jezilo, da še v cerkvi nisem imel miru. Nakupil sem nekaj razglednic in jih šel pisat v naš »smoking room«, ker v mestu ni bilo miru.

(Nadaljevanje)

Za smeh in zabavo

Ni na listku. — V nekem francoskem gledališču je občinstvo burno zahtevalo, naj godba zaigra marseljazo, francosko narodno himno. Ravnateljstvo pa ni hotelo; ko pa je hrum naraščal, se je zagrinjalo dvignilo. Na odru je stal policijski komisar v polni uniformi in je v ljudsko opozoril občinstvo, da se v gledališču sme predstavljati in gosti samo to, kar stoji na sporednem listku. Pa se oglasi mogočen glas z zadnje galerije:

»In vi, gospod, stojite na listku?« Po gledališču je zagrmel bučen smeh.

Dvomi. — »Ti, Miha, učenjaki so zavržno dokazali, da na luni bivajo ljudje.« — »Tega pa že ne verjamem; kam pa naj bi ljudje šli, ko luna pojema?«

Točen odgovor. — Minister za šolstvo: »Povejte mi, gospod učitelj, kako da v tem kraju skoro vsi otroci hodijo bos?« — »Eksceleuca, pri nas pridejo taki na svet.«

Težko vprašanje. — Župnik se je trudil, da bi otrokom v šoli obrazložil pomen bele barve. »Zakaj, je vprašal, si želi nevesta na dan poroke bele obleke?« Ker ni nihče odgovoril, je obrazložil sam. »Bela barva pomenja veselje in poročni dan je za ženo najlepši dan v življenju.« — Pa se je dvignil paglavec v prvi klopi in vprašal: »Zakaj pa nosijo takrat možje vedno le črno sukno?«

Štrašno vroče! — Neki Američan je opisoval, kako velika vročina je bila v Ameriki. Rekel je: »Pri nas je bilo tako vroče, da so se muham letalnice posmodile.« — »O to še ni nič posebnega,« ga točno zavrne premeteni Irek. »Pri nas smo morali pretreko poletje kokoši z ledom krmiti, da niso nesle kuhanih jajc.«

Maščevanje. — Kmet je prišel na semanji dan v mesto. Z desne in leve so ga prodajalci vabili, naj pride noter. Enemu, ki je bil najbolj glasen in siten, pa ves zamazan in nemaren, se je posrečilo kmeta spraviti v svojo kramarijo. »Imate tudi sragec?« je vprašal kmet. — »Da, po vseh mraher in cenah.« — »Čedne, čiste sragec?« — »Tako čiste kot svež sneg!« — »Torej oblesite eno, potrebna vam je!« je odrezal kmet in odšel.

Kako jedo na vasi. — Med veliko vojno so prišli v našo vas vojaki. Star feldvebel je vzel sobo pri Trčku in je ošabno začel ukazovati pri hiši. Trček pa se je delal, da tega ne vidi. Ko so opoldne sedli k mizi, je feldvebel potegnil sabljo iz nožnice in jo položil na mizo. Trček se dvigne in gre molče iz sobe. Za čas se vrne z velikimi gnojnimi vilami, jih položi na mizo, mirno sede in začne zajemati iz skled. »Kaj naj to pomeni?« zahruli vojak. — »O nič,« pravi kmet »tako jemo pri nas na vasi, k veliki kemu nožu spadajo velike vilice.« Feldvebel je zdaj vtaknil nož v nožnico in od takrat sta bila kmet in vojšček velika prijatelja.

Listnica uprave

Cenj. naročnike opozarjamo, da smo jim priložili k današnji številki poštne položnice bivšega »Slov. Pr. morca«. Pridno se jih poslužite. Kdor pa je naročnino za 1949 plačal, naj položnico prihrani za prihodnjic.

Odgovorni urednik: Stanko Stanin
Tiska tiskarna Budin v Gorici